

19.05.2021

Ärende/16

§ 139

Den av ledamoten Kaisa Hernberg väckta motionen om utbildning gällande gatubyggplatser för att ingripa mot säkerhetsbrister

HEL 2020-011644 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Kaisa Hernbergin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Kaisa Hernberg och 28 andra ledamöter föreslår i sin motion att innehållen i Helsingfors utbildning för gatubyggplatser utvecklas. Gatuanvändarnas perspektiv ska beaktas noggrant och särskild uppmärksamhet ska fästas vid innehållen som gäller gång- och cykeltrafikens trygghet och smidighet. Även det exceptionella med Helsingfors innerstad som trafikomgivning ska beaktas bättre än tidigare. Kravet att delta i utbildning för gatubyggplatser utvidgas så att den utöver byggnadsentreprenörens personal gäller även gatuplanerare, planeringskonsulter och byggherrar. Tillståndsvillkoren för områdesanvändningen förtydligas i fråga om gatubyggplatser.

Helsingfors förutsätter i likhet med de andra städerna i huvudstadsregionen att minst en närvarande person på byggplatser som staden förvaltar i allmänna områden har ett giltigt Gatuarbetskort för huvudstadsregionen. Dessutom ska personen som ansvarar för grävarbetet ha ett av Trafikledsverket godkänt giltigt Vägskydd 1- eller Vägskydd 2-kort, eller avlagt utbildningen Gatuarbeten i huvudstadsregionen och ha ett giltigt Gatuarbetskort för huvudstadsregionen.

Utbildningen Gatuarbeten i huvudstadsregionen har ordnats sedan år 2006. I utbildningen ingår en tentamen och de som klarar den får Gatuarbetskortet för huvudstadsregionen. I utbildningarna deltar i genomsnitt 600 personer per år. Utbildningen utvecklas så att den föränderliga verksamhetsmiljön kan beaktas på ett bättre sätt.

Utbildningen har förbättrat kunskaperna hos personer som jobbar på gatuarbetsplatser i fråga om trafikens smidighet, säkerhet och tillgänglighet. Aktörerna har instruerats att beakta ledningar, apparater och konstruktioner på gator och allmänna områden för att minska olägenheterna. Utbildningen har förbättrat situationen, men fortsatt utveckling behövs. Även en ändring i attityderna behövs för att ändra verksamhetssätten.

I utbildningen ingår föreläsningar om beaktande av olika trafikformer och en djupgående beskrivning av goda och acceptabla trafikarrangemang för byggplatser. Samordningen av cykeltrafiken och gatuarbetsplatserna beaktas i ett särskilt avsnitt i utbildningen. Det senaste tillägget till utbildningen är en föreläsning om den invånarvänliga byggplatsen. Det är meningen att det här avsnittet och gatuarbetsplatsens kommunikation ska stå för en större andel i utbildningarna 2021. Utbildningsmaterialet består av bl.a. guiden Den invånarvänliga byggplatsen, som publicerades 2020.

Staden ställer upp som en del av utvecklingsarbetet omfattande mål för kvaliteten och säkerheten på byggplatser och rapporterar årligen om uppfyllelsen av målen till stadsmiljönämnden. Arrangemangens säkerhet och invånar- och företagsvänlighet på gatuarbetsplatser ställs upp som ett av huvudmålen både i byggplatsanvisningarna och i gatuarbetsplatsutbildningarna. Målet för utvecklingen av byggplatsanvisningarna är att utarbeta så entydiga anvisningar som möjligt. Effektivitet i minskningen av olägenheterna eftersträvas genom uppdatering av anvisningar, egenkontroll på byggplatserna, kommunikation, bestämmelser som gäller gatuarbeten och utveckling av utbildningarna.

Stadsmiljönämnden har gett ett utlåtande i ärendet. Svaret stämmer överens med utlåtandet.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

19.05.2021

Ärende/16

Bilagor

1 Valtuutettu Kaisa Hernbergin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 05.05.2021 § 113

HEL 2020-011644 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 26.04.2021 § 297

HEL 2020-011644 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 02.03.2021 § 91

HEL 2020-011644 T 00 00 03

Lausunto

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nykyisellään Helsingin kaupunki yhdessä Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien kanssa edellyttää hallinnoimillaan yleisillä alueilla tehtävillä työmailla ainakin yhdeltä paikalla olevalta henkilöltä voimassaolevan Pääkaupunkiseudun katutyökortin. Lisäksi kaivutyöstä vastaavalla henkilöllä tulee olla voimassa oleva Väyläviraston hyväksymä Tieturva 1- tai 2-kortti, tai hyväksytysti suoritettu Pääkaupunkiseudun katutyöt -koulutus ja siitä todisteena voimassa oleva Pääkaupunkiseudun katutyökortti.

Pääkaupunkiseudun (PKS) katutyöt -koulutusta on järjestetty vuodesta 2006 lähtien. Koulutus järjestetään yhden päivän koulutuksena ja siihen liittyy kurssipäivänä suoritettava tentti, jonka läpäisseet saavat Pääkaupunkiseudun katutyökortin. Koulutuksia järjestetään vuosittain ja niille osallistuu vuositasolla keskimäärin 600 henkilöä. Osallistujina on niin kaivutöitä kuin muita yleisillä alueilla tehtäviä töitä tekeviä toimijoita infraurakoitsijoista elokuvan tekijöihin. Koulutusta on kehitetty sen aloittamisesta lähtien jatkuvasti, ja kehittäminen on varmasti tarpeen myös vastaisuudessa, jotta alati muuttuva toimintaympäristö voidaan paremmin ottaa huomioon.

Koulutuksen järjestäminen on lisännyt kadulla töitä tekevien tietoisuutta näkökohdista, joilla on vaikutusta liikenteen sujuvuudelle, turvallisuudelle ja esteettömyydelle. Lisäksi koulutuksella on voitu ohjeistaa toimijoita huomioimaan paremmin kadulla ja yleisellä alueella sijaitsevat johdot ja laitteet sekä kadun ja yleisen alueen rakenteet siten, että töistä aiheutuvaa haittaa ja vahinkoja on saatu vähennettyä. Koulutuksella on ollut selkeä vaikutus edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamisessa, mutta toki kehittämistä on edelleen. Lisäksi tarvitaan myös selkeää asennemuutosta, jotta tietoisuus muuttuu teoiksi ja toimintatavaksi.

Koulutus on jo aiemmin sisältänyt luennot eri liikennemuotojen huomioon ottamisesta sekä syvällisemmän kuvauksen hyvistä ja hyväksyttävistä työmaan liikennejärjestelyistä. Pyöräliikenteen ja katutöiden yhteensovittamisesta on koulutuksessa oma erillinen osuus. Viimeisimpään koulutukseen marraskuussa 2020 sisällytettiin myös luento asukasystävällisestä työmaasta. Tämän sekä katutyömaiden viestinnän osuutta on myös tarkoitus kasvattaa vuoden 2021 koulutuksissa. Asukas-, liikkuja- ja toimijalähtöisyyden sekä viestinnän osalta materiaalina toimivat erityisesti Helsingin kaupungin tuottamat aineistot, kuten vuonna 2020 julkaistu Asukaslähtöinen työmaa -opas.

Helsingin toimintaympäristö, erityisesti kantakaupunki, on haastava ja erityislaatuinen minkä tahansa yleiselle alueelle ulottuvan työmaan tai muun alueen käyttöä rajoittavan toiminnan osalta. Työmaiden ja liikennejärjestelyiden toteuttamiseen voidaan ensisijaisesti vaikuttaa töitä ja tilapäisiä liikennejärjestelyitä koskevin määräyksin. Kaupungilla on kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978, myöh. kunnossapitolaki) nojalla oikeus antaa yleisellä alueella tehtävän työn suorittamisesta määräyksiä, jotka ovat tarpeen liikenteen sujuvuudelle, turvallisuudelle ja esteettömyydelle aiheutuvan haitan vähentämiseksi. Kaupunki voi lisäksi vaatia muutoksia ja täsmennyksiä työn suorittajan esittämiin tilapäisiin liikennejärjestelyitä koskeviin suunnitelmiin sekä ennen niiden hyväksymistä, että tarvittaessa myös työn aikana.

Näihin Helsingin yleisillä alueilla tehtäviin töihin kohdistuviin erityisvaatimuksiin ja haittojen vähentämiseen voidaan vaikuttaa myös uudistamalla nykyisiä kaupungin omia sekä kansallisia ohjeita liittyen työmaiden liikennejärjestelyihin. Vuoden 2021 aikana on tavoitteena käynnistää ohjeiden päivittäminen, sekä liittää ne tyomaaopas.fi-sivustoon. Ensimmäisessä vaiheessa viimeistellään ja otetaan käyttöön pyöräliikenteen työmaaohje keväällä 2021. Kaupungin oman katutyökoulutuksen tarvetta ja sisältöä tarkastellaan vuoden 2021 kuluessa.

Helsingin kaupunki on jo järjestänyt Katutöiden haittojen vähentäminen –hankkeeseen liittyen elo-syyskuussa 2020 Katurakentaja-koulutuspilotin yhteistyössä infra-alan toimijoiden ja Taitotalon kanssa. Koulutus keskittyi erityisesti isojen katuhankkeiden valmisteluun ja siihen osallistuivat merkittävässä roolissa myös kaupungin katusuunnittelun vetäjät, suunnittelukonsultit sekä rakennuttajat. Koulutuksen jatkoa tarkastellaan kevään 2021 aikana, riippuen osin myös koronatilanteen kehittymisestä.

Erityisesti isojen liikennejärjestely- ja katusaneeraushankkeiden työmaan aikaisten liikennejärjestelyjen osalta kaupungin liikenne- ja katusuunnittelupalvelu on päivittänyt suunnittelun ohjauksen ja rakentamisen valmistelun asiakirjat. Päivityksen myötä hankkeiden liikennejärjestelyjen periaatteet ja prioriteetit esitetään jo katu- ja rakennussuunnitteluvaiheessa pyrkien varmistamaan järjestelyjen nykyistä paremman huomioon ottamisen itse rakennushankkeen hankinta-asiakirjoissa ja sopimuksissa. Alueidenkäytön ja -valvonnan sekä liikenne- ja katusuunnittelun yhteistyössä kehitetään parhaillaan myös prosessia liittyen erityisesti isojen ja keskisuurien katuhankkeiden liikennejärjestelyjen käsittelyyn.

Voimassa olevasta lainsäädännöstä ei ole johdettavissa perustetta edellyttää erityisen katutyökoulutuksen suorittamista. Kaupunki on kui-

tenkin esittänyt valtioneuvostolle keväällä 2020 antamassaan kunnossapitolain muutosehdotuksessa, että kunnossapitolaissa jatkossa säädettäisiin mahdollisuudesta asettaa tällainen vaatimus. Ympäristöministeriössä on käynnissä tällä hetkellä selvitystyö kunnossapitolain kokonaisuudistustarpeesta. Tältä osin Helsingin kaupunki tavoittelee erityisesti mahdollisuutta ohjata kadulla tapahtuvia töitä yleisellä tasolla, asettaa kadulla työskenteleville toimijoille nykyistä vahvemmin pätevyysvaatimuksia sekä tehokkaampia keinoja työmaiden puutteiden sanktiointiin.

Alueidenkäyttö ja -valvonta on uudistanut vuonna 2020 kaivutöitä koskevaa päätöspohjaa sekä päätöksissä käytettäviä vakiomääräyksiä. Kaikkiin yleisillä alueilla tehtäviä töitä koskeviin päätöksiin on loppuvuodesta 2020 lähtien lisätty erillinen ohje työmaataulun käyttämisestä sekä täytettävä työmaataulupohja. Näiden toimenpiteiden lisäksi alueidenkäyttö ja -valvonta tulee vaatimaan jatkossa katutyöilmoituksen liitteenä työhön ryhtyvältä työnsä dokumentointia maastossa. Tällä on tarkoitus vähentää kaupungin tarkastajien aikaa vieviä ja rutiininomaisia työtehtäviä, jotta resursseja voidaan kohdentaa paremmin haastavien kohteisiin, sekä ohjata työstä vastaavaa valvomaan itse tilaamansa työn jälkeä.

Kunnossapitolain mahdollinen kokonaisuudistus käynnistyy aikaisintaan vuoden 2022 alussa, eikä muutoksia nykyiseen lainsäädäntöön ole siten tiedossa lähiaikoina. Helsingin kaupunki hakee vaikuttavuutta katutöiden haittojen vähentämiseen erityisesti ohjeiden päivittämisellä, työmaiden omavalvonnalla, viestinnällä, katutöitä koskevien määräysten sekä koulutuksen kehittämällä edelleen.

Lautakunta toteaa, että osana kehitystyötä kaupunki asettaa työmaiden laadulle ja turvallisuudelle mitattavat tavoitteet ja raportoi niiden toteutumisesta vuosittain kaupunkiympäristölautakunnalle. Työmaajärjestelyjen turvallisuus ja asukasystävällisyys nostetaan sekä työmaaohjeistuksissa että katutyökoulutuksissa yhdeksi päätavoitteeksi. Työmaaohjeistusten kehittämisessä yksi keskeinen tavoite on, että ohjeet ovat mahdollisimman yksiselitteiset ja vaatimustaso kaikille toimijoille selkeä.

Käsittely

02.03.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Uudeksi kappaleeksi 13:

Lautakunta toteaa, että osana kehitystyötä kaupunki asettaa työmaiden laadulle ja turvallisuudelle mitattavat tavoitteet ja raportoi niiden to-

19.05.2021

Ärende/16

teutumisesta vuosittain kaupunkiympäristölautakunnalle. Työmaajärjestelyjen turvallisuus ja asukasystävällisyys nostetaan sekä työmaaohjeistuksissa että katutyökoulutuksissa yhdeksi päätavoitteeksi. Työmaaohjeistusten kehittämisessä yksi keskeinen tavoite on, että ohjeet ovat mahdollisimman yksiselitteiset ja vaatimustaso kaikille toimijoille selkeä.

Kannattaja: Mia Haglund

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinemäen vastaehdotuksen.

16.02.2021 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jyrki Paavilainen, projektinjohtaja: 310 25896
jyrki.paavilainen(a)hel.fi